

Svijet

Snažno otvaranje Kroz suradnju Invest Indije i HAMAG-a uspostavljen je most i za hrvatska ulaganja

U srcu indijskog startup svijeta: Svakog dana pokrenu se 44 nova

'Sedam od deset investitora u startupe je iz Indije. Dakle, strani ulagači zasad drže 30 posto'

MLADEN MILETIĆ
mladen.miletic@poslovni.hr

Više od 116 zemalja, odnosno njihovih kompanija, već je uložilo u Indiju koja s posebnim veseljem dočekuje svakog ulagača u obnovljive izvore. I to se u zemlji i golim okom vidi, od potpuno električnih autobusa koji se probijaju kroz ulice 12-milijunskog New Delhija do solara postavljenih po šetnicama Hyderabada, glavnog grada južne indijske države Telangana. Koliko se vjeruje u tu poslovnu budućnost, dovoljno govori i što je 16. siječnja proglašen Danom startupa, a premijer Modi na taj je dan izjavio: "Startupe, tehnologiju i inovacije vidim kao uzbudljiv i učinkovit instrument transformacije indijskog društva".

Snažno rastući Hyderabad

U zemlji koja je i danas u velikoj mjeri agrarna, a i u fiskalnoj godini 2025. predviđa joj se blizu sedam posto rasta BDP-a, svakog se dana rode 44 nova startupe. U tom smislu, zanimljiv je i popis startup mostova ostvarenih prema europskim i drugim tržištima. Na njemu se među više od 20 istaknutih zemalja partnera našla i Hrvatska. Naime, krajem 2021. u Zagrebu je uz podršku Veleposlanstva Indije i BIRD inkubatora predstavljena inicijativa India-Croatia Startup Bridge da bi most 2022. bio i uspostavljen, a nije prošlo ni šest mjeseci od osnutka kad je organiziran i Indijsko-hrvatski startup izazov uz podršku partnera Infobipa, Končara i HexGn-a. Pristiglo je više od 300 prijava, a odabrano 13 najboljih inovativnih rješenja.

Da indijski startup ekosvijet tek stoji pred velikom ekspanzijom i da zemlju u tom području čeka velika budućnost, mogli smo se uvjeriti prilikom obilaska T-Huba, najvećeg svjetskog inovacijskog huba i krea-

Sjedište T-Huba s kapacitetom da udomi više od 1000 startupa, puno je više od inkubatora

MLADEN MILETIĆ

1,94

milijardi dolara

novca već je generirano kroz programe sa startupima u T-Hubu

tora ekosustava u Hyderabadu. Sam grad je 2011. imao 6,8 milijuna stanovnika, no procjene govore da ih je već 2018. bilo oko 9,5 milijuna. Spektakularno sjedište na 178 tisuća četvornih metara s kapacitetom da udomi više od 1000 startupa, puno je više od inkubatora. T-Hub je zapravo kreator indijskog poduzetništva budućnosti koje gorivo crpi na motivaciji nadirućih masa tehnološki odlično potkovanih mladih ljudi željnih povezivanja sa svijetom. Od 2015. T-Hub je već omogućio više od 2000 nacionalnih i međunarodnih startup povezivanja visokih tehnologija, talenata, mentora, korisnika, tvrtki, ulagača i agencija s drugim inovacijskim dionicima ekosustava. U T-Hubovu sjedištu dočekao nas je Sujit Jagidar, direktor inovacija kompanije koja je krenula u tišini da bi se razvila u epicentar poduzetništva indijske budućnosti.

"Zašto Hyderabad? Peti smo najveći grad u zemlji, ali u smi-

slu kapitala, Telangana je država s najvećim prihodima i prirastom stanovništva. Blizu je i Bangalore, ali ključno je što su mnoge velike globalne kompanije našle svoje mjesto u Hyderabadu. Tu je drugi najveći Microsoftov ured nakon SAD-a, najveći Amazonov pogon na svijetu, mnoge su se tehnološke kompanije usidrile u Hyderabadu".

Da, tu su i rijeke mladih ljudi na ulicama grada koji živi intenzivno sva 24 sata. Hyderabad, na obali jezera Hussain Sagar, puca od mladosti koja izvire po svim četvrtima. Jagidar objašnjava koja je zapravo uloga T-Huba.

"Kod nas startupe prolaze kompletan program usavršavanja. Od razrade ideje i pripreme za tržište, preko pokretanja, prvog proizvoda, rasta, ekspanzije, skaliranja, faze zrelosti i naposljetku – izlaska na burzu. Naplaćuje se samo administrativna

naknada po stopi od 3,7 posto da bismo bili most između startupa i ulagačkih fondova".

I nije previše za ključno usmjeravanje u koje je uključen i važan savjet, s obzirom da T-Hub ima bolji progled od mladih poduzetnika što je ranije već pokretano: "Ako startupe pozele ponoviti nešto što je već netko ranije odradio, savjetujemo im da se usmjere na nešto drugo i uštede sebi i vrijeme i novac".

Prag za dolazak u T-Hub je početnih 14 tisuća dolara. A tko su, uz naravno fondove, najveći ulagači u indijske startupe? U nekim europskim zemljama domaćih ulagača praktički i nema, već redom dolaze iz inozemstva.

"Sedam od deset investitora je iz Indije, dakle omjer je sada 70 posto domaćih i 30 posto stranih ulagača". Sinonimi za uspjeh tako su postale priče Darwinboxa, Monitre Healthcare koji je nara-

stao na razvoju pametnih uređaja za monitoring kardio sustava, Statwig, Spintly i – Skyroot Aerospace. Proizvođač svemirskih letjelica i raketa s ciljem lansiranja satelita u svemir. Na putu su da do-

segnu milijardu dolara vrijednosti. Do sada je kroz programe sa startupima generirano 1,94 milijardu dolara novca, ostvareno je više od 100 akviziranja te više od 400 međunarodnih povezivanja", ističe Jagidar.

Od financiranja do savjetovanja

U paketu je zapravo sve: financiranje startupa (kredit, fondovi, venture kapital, ulagački "anđeli" ili zajmovi), metodologija razvoja, pristup tržištu (povezivanje s ključnim mrežama, uključujući i industrijske lidere), mentorstvo (suradnja s veteranima industrije i poduzetništva kako bi se lakše brodilo kroz izazove poslovnog rasta), motivacija u pomicanju granica, ekipiranje kadra, širenje partnerstva (s poslovnom i akademskom zajednicom) te na kraju – regulatorno savjetovanje. T-Hub je smješten uz susjedni T-Work čiji brojni odjeli i radionice ideje o inovacijama raznih startupa konkretiziraju, nakon čega još samo ostaje proizvodnja u velikim količinama; a oboje su smješteni u poslovnom središtu brzo rastuće tehnološke prijestolnice Indije.

"Sljedeći put kad dođete, tu će biti još jedna, još veća zgrada i ona će natkriliti ovu iz koje je krenula naša velika priča". ❖

Skyroot Aerospace kao primjer

Proizvođač svemirskih letjelica i raketa s ciljem lansiranja satelita u svemir jedan je od sinonima za uspjeh među indijskim startupima. Na putu je da dosegne milijardu dolara vrijednosti